

KAUNO APYLINKIŲ ŽIRGAI

Mindaugas Bertašius,
Vilniaus universitetas,
Linas Daugnora,
Lietuvos veterinarijos akademija

Įvadas. Baltų genčių teritorija tarp kitų išsiskiria gausiais žirgų kapais ankstyvųjų viduramžių kapinyuose. Jie ypač būdingi V-XI a. prūsams ir VIII-XI a. Kauno apylinkių gyventojams. Nemaža šių kapinynų dalis tyrinėta dar 4 ir 5 dešimtmečių riboje, kai kurie kapinynai – per pastaruosius kelis dešimtmečius (1 pav.).

Šiuo kapų tipu daugiau domėjosi archeologai ir jų pastangomis pasirodė keletas išsamių straipsnių (Volkaitė-Kulikauskienė R., 1971; Vaitkunskienė L., 1981; Bliujienė A., 1992). Atskirų kapinynų tyrimų rezultatai skelbti kelių pastarųjų metų laikotarpiu (Bertašius M., 1994; Petruilienė A., 1995; Varnas A., 1995). Tačiau visi šie darbai rengti daugiausia remiantis laidojimo būdo ir įkapių duomenimis, retkarčiais pasitelkiant neišsamią žirgų amžiaus statistiką. Daugumoje darbų medžiaga plačiau nelyginta ir šio papročio ištakų neieškota.

Įvairių Vidurio Lietuvos kapinynų tyrimų metu surinkta osteologinė medžiaga ir jos analizė plačiau neskelbta, išskyrus keletą straipsnių (Bertašius M., 1995; Daugnora L., 1994; 1996). Be to, paanalizuoti osteologinius duomenis skatino ir kelios specifinės priežastys. Pavyzdžiui nagrinėjamo laikotarpio (VIII-XI a.) tiek žmonių, tiek žirgų kapų įkapės neretai netiksliai datuojamos, o patys datavimo principai nenusistovėję. Labai dažnai aptinkami atskiri žmogaus ir žirgo kapai, o dėl to sunkiau palyginti šių kapų įkapes. Kai kurie autoriai (Sedov V., 1970) baltų genčių teritoriją pripažįsta kaip tam tikrą žirgo laidojimo tradicijos, žirgo kamanojimo būdo „madų diktuoja“ aplinkiniams kraštams, dėl to taip pat sunkiau juos palyginti ir sutapatinti.